

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. Σερ. IV 69/1970

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Συν. 4969/16 Nov 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Μεγαδένδρον...
(παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας Τριφυλίδος,
Νομοῦ Αἰτωλοακαρνανίας
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος
Κουκούνης Δημήτριος ἐπάγγελμα διδάσκαλος
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Θέρμεν - Ἀχρινίου
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 8
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες;
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Αδανάσιος Μαχαίριτης
.....
ἡλικία... 80... γραμματικαὶ γνώσεις Δυσκοτεῖς
..... τόπος κατοικίης Μεγαδένδρον

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

..... εἰς ἀμφοτέρας

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... εἰς τὰς αἰ. καὶ β. ἀν. δὲν ὑπαρχοῦν τεχνῖται.

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

δὲν ὑπάρχον. Στοιχεῖται μετὰ

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ;

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

..... μετὰ ζωϊκὴν καὶ φυτικὴν

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... μετὰ τὸν 2.ο παγκόσμιον πόλεμον

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; μετὰ παρτέμι πῶς

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... τοῦ φ. ο. σ. ...

..... χρεωδ. μοωοι εἶται εἰς ὅλα τὰ κτήματα

..... ἀπὸ τοῦ σιδηροῦν

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. βλ. φωτογρ. π. ο. σ. 3 εἰς ἐξωφυλλον

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) μετὰ παρτέμι πῶς

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ : ... δ. χ. χρεωδ. μοωοι εἶται εἰς ὅλα τὰ κτήματα

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραὶ, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνί τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἡ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - ἴχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Ἡ το. ναὶ εἶναι μὲν τ. πορφ. ὅρα. γ. κατὰ δ. ἄρ. 1 καὶ 2.

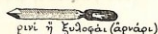
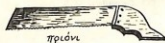
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρόστρου;.....

6) ἦτο (ἡ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ; ἐκ ξύλου

- 7) Ἑργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

βυβαίριμι, στενωπέωφαινα(διά τὸ ἀνοικτὰ εἶναι μεταίρας μνη)
εἰρηφαίρ', αἰρίδα,, ἀρνάρ', ξυμφαίει.....

-

ωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὄνομα
 ρήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λ
 πλ. αὐτῶν Συνοχ
 Ε.Ε. 48.7

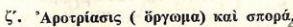
αφήσατε αὐτὸν) κ
τα αὐτοῦ. (π.χ. λ
πῶς αὐτὸν ἀφῆκε
ἐκ νεφελῶν

-

- τὸ καὶ γ(1)

1. V. 2. a. 6

.....

[illegible]

Ο Ίδιους του αγγού (άνδρας).

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερώς, πώς γίνεται το ζεύξιμον των βοδιών (ή του βοδιού, του αλόγου) εις το ξύλινον άροτρον. (Παραθέσατε, ει δυνατόν, και φωτογραφίαν). βλέπε φωτογραφίαν...
δ.ω. κριτ. 2... 6.επ. 32

2) Πώς γίνεται το ζεύξιμον εις τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
βλ. βιβλ. φ. 80. γραμμ. α. 7. ἀρ. 4. ἐξ εὐρυφ.

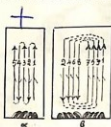
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῷα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργανο· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῳῶν ἢ ἀλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).
βλ. πρῶτ. φωτογραφικὴν πλ. ἀντιφύλου.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

..... κατὰ τὸ σχεδιάγραμμα (α)

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

..... οχι

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῇσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριῆς, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ;

..... εἰς σποριές

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακιάν ; ναι

..... εἰς τὰς αὐλακὰς τοῦ ἀγροῦ

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον ;

..... εἰς τὰ βῆμιτς ὅπου δύναιται δύναμις

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῇσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί : καθεῶς, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

..... κατὰ τὴν κατὰ τὴν ἐρχομένην τοῦ ἀγροῦ δι' ἀραβοῦν ἢ καὶ καὶ δὲν τερὰν ὁρμήμα (δὲ βοῦν) β. α. δ. τερὰν

.....

1) Διὰ τὴν σποράν δημοτριακῶν. Πόσα ὄργωματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὄργωματα αὐτά· π.χ. καλλουργιά, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

ὁ... ἄνθρωπος... ἐκτείνεται εἰς τὸ χέρι καὶ παραμένει
δι' ἐνός κόλπου ἀρμύρας.....

[illegible]

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Απαντήσατέ ὁμοίως, ὡς ἂνωτέρω)

Διάταγμα περί των Εθνικ. Σχολείων
 κατά τὰς πόλεις καὶ κωμὰς καὶ ἐν τοῖς ἑκκλησιαστικαῖς

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφελῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-
νάπασιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

[illegible]

4) Πόσα όργώματα γίνονται διά κάθε είδος καλλιέργειας (σίτου, κριθής, άραβοσίτου, ψυχανθώη, κηπευτικών ειδών κλπ.) και κατά ποίαν έποχήν;..... ω.σ. ανατέ. ρυ......

5) Ποια έργαλεια ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σποράν.
π.χ. τ ο δ ι σ ά κ ι εις αυτό περιέχεται ό σπόρος και έξ αυτού λαμβανόμενος διασκορπίζεται έπί του έδάφους:.....

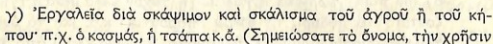
Το χαρακτηριστικό των βινύλων είναι το βαμ-
νόδι.

— 9 —

Τὰ ἀντίκτα καθ' ὅσοντα μετ' ἐνέχεται...
 πον. ἐλ. π. προσερχομένης. τὸ ἐν. ἔκρον...
 καὶ. διένετρα (βοηθόντα).....

Και γίνεται εθάρνηθα με την εθάρνη των όσων
είρουν τα αθροίσματα βοδια. Τελικώς γίνεται χρίτης φρε
3) Η σκαφή μερών του άνδρου που δεν έχουν όργανωθή (με σκαλίστα

Βῆτε ἐν τῷ βυθῷ, ἡ ψυχή μου ἐς ψυχράτα ἔσται
καὶ ἡ καρδία μου ὡς ἡ ψυχρὰ σιγή· καὶ ἡ καρδία μου ὡς ἡ ψυχρὰ σιγή·

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

... Χρησιμοποιεῖται: 1) ὁ κασμάς, τὸ τσάρι καὶ τὸ
 βλαβιζιέρι. ἔχουν τὸ κατώτερον βλάστημα καὶ τὸ
 τσακί καὶ τὸ βλαβιζιέρι ἔχουν ἑξαγωνικὸν τῆλον.....
 2) Ὁ τσάσις ἐκονίεται καὶ 3) τὸ δινέλι.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα
 καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὔτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

.....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
 ρὰν ὄσπριων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
 εἴδους.....

Δέν τὸ ἀρχαῖο δίκτυον. Συνδυάζεται δὲ μετὰ
 τὴν σπορὰ φανερὰ μὲν ἐπὶ τὴν ἀντιμετώπισην.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
 ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

Δέν τὸ ἀρχαῖο δίκτυον. Πρακτικῶς τὸ
 τῶν βοτάνων διὰ τὴν καλλιέργειαν τριφυλίου.

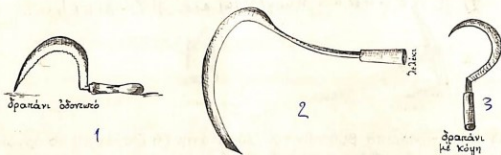
- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
 λων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές)
 καὶ ἄλλως. Φυτεύονται ἀντικαθ' ἑαυτὰς αἱ πρασιές
 ὡς ἀντικαθ' ἑαυτὰς. Διὰ τὴν.....

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
 (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 .Μὲ .ὀδοντωτὸν .δρεπάνιν, ὡς .τοῦτο .εἰκονίζεται
 εἰς .τὴν ὑφ' ἀριθ(ή) εἰκόνα.

Ἐὰν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....ΔΟΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *θερίζονται... με τὸ εἰκονιζόμενον ἐργαλεῖον τὸ ὁποῖον ἐννοεῖται κοβιά.*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).
Ἡ .λεπίς .τοῦ .δρεπανιοῦ .εἶναι .ὀδοντωτή, .ὡς .δὲ .μοιάζει .ὁμαλῇ.
- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;
Ἡ .χειρολαβὴ .εἶναι .ὡς .εἰς .τὴν ὑφ' ἀριθ. 3 .εἰκόνα. Ὁ .σιδηροῦς .σκελετός .δὲν .ἔχει .ἰδιαιτέρον .ὄνομα.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
 λούνται ἀγκαλιές. Ἡ ἡτέξω.. χερσὶν... θεωρεῖται... τὰν...
 ἡτέξω.. χερσὶν... θεωρεῖται... τὰν...
 ἡτέξω.. χερσὶν... θεωρεῖται... τὰν...

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ;
 κατ' ἐξουσίαν... δεξιῶν... αἱ... γυναῖκες... ἐπειδὴ...
 αἰτονα... ἡτέξω... δεξιῶν... αἱ... γυναῖκες... ἐπειδὴ...
 κατ' ἐξουσίαν... δεξιῶν... αἱ... γυναῖκες... ἐπειδὴ...
 κατ' ἐξουσίαν... δεξιῶν... αἱ... γυναῖκες... ἐπειδὴ...
- 2) Πώς ἡμεῖνοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ἐξκοπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθεῶτε με τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

ὅχι

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

ỐXJ

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά. δ'χι

- 6) Πού την τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους πού μένουν ἀθήριστοι; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς όπου υπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι
 ζοιμον.

Ἀγνοοῦν μόνον. ἐν μὲν τῶν αὐτῶν ἀδέρβειται, διὰ
καὶ λαβὼν τὰ ἀναγκαζόμενα φασὶν εἶπεν τὸ
ποῦται. διὰ χρῆσι μὲν λαὸν. διὰ τὸ εὐδαιμον τῶν
δεσποτῶν.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

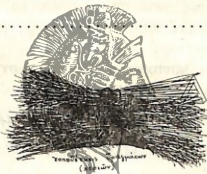
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον;.....
 Τὸ δεμάτιασμα γίνεται 4-5 ἡμέρας μετὰ τὸν θερισμόν.....

Τό δεμάτια φα γίνται 4-5 κέρας μετόζον
Αεικρόν

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειρίες, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ὁ ἰδιαιότητι χειρὸς ἐκτρέφει. τὸ δεμάτιον τὸ πᾶν δυνάμει
γίνεται. αὐτὸ εἶται. βούρβου. ἢ βρίθ. Τεσσάρων
ἐκ ἀλλήλων. τὰ χερσὶν οὖν καὶ τοῖς δέξι. ἀνευ χειρ-
μοσσιήσεως. ἐργαζόμεν. τιμὴ, μὲ τὰ εἰσάχια φρεσ.
τῆν. ἴδιαν. κατέδυν. σιν.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Τὰ δεμάτια φορτύνονται. ἀντὶ. 6. (3+3). εἰς τὰ βῆλα.
καὶ μεταφέρονται. ὡς μόνον. δημοσίαι. ὁδοῦ. (σφαί-
ρότερον. εἰς. τὰ ἀλφειοῦ) διὰ τὸ ἀλφειογραφίαν. ἐξ-
νέμεται. μηχανήν.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Η παλαιόγραφος
μου ἔχει ἀνεκάνει πρὸς τὴν τοῦ καλλιέργου τοῦ
ἀντικειμένου τοῦ φύτευματος αὐτῆς γίνεται πρὸς
μὴνα Μάρτιον.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.

*Η ἐξαγωγή μου γίνεται με θραύσιν καὶ δι-
κέρι ὡς τοσοῦτον εὐνοῖται ἀβελόδα δ*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνήθιζτο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, ρίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Ν.αι.*

*Τὸ τριφύλλι καὶ ὁ σανὸς κόβονται μετὰ τὴν κομιδὴν
ἀφαινοῦνται καὶ ξηρανοῦν εἰς τὸν ἥλιον ἐντὸς τοῦ ἁπλοῦ
δένονται εἰς μωσάδες καὶ φυλάσσονται εἰς τοὺς
ἀχυρώνας.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ά.). *Θερίζεται μὲν ἀνοῖξιν καὶ ἔρος.*

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

μετὰ τὴν ἐκκομιδὴν κομίζονται.

..... *Μ.Ο.Ε.Α.*

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) . Το δέξιμον τοῦ τριφυλίου καὶ
 χόρτου γίνεται μέγεθος μεντέφιν. Εν μηνί εἶδος
 αὐτοῦ εἰς εἰδιὰ καὶ αὐτοῦ αὐτοῦ

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μετεφέρουντο εἰς τὸ ἄλωνι

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν
 δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται : θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σάρον ;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως ;

Ὁ χώρος λέγεται θεμωνιά. Τοῖς δεμάτιας τοῦ
 δεματίζονται μετὰ τὰ ἄλωνα πρὸς τὸ ἐκτερεῖν

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἄλωνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἄλωνι ;

ὅχι !

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς
 ποίαν θέσιν ;

Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ. Εἰς εὐήμερον
 τοῦ οἴκου

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

μόνον. εἰς μίαν. οἰκογένειαν. ὅ. ἄφηνιστος ἐγένετο.
μὲ τὴν βεβραμένην ποσότητα τῶν δεματιῶν. ἵνα μὴ
κατασκευῇν δεψινιάς.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἔτους (Ἀπριλίῳ) καὶ τελειώνει
περί τὴν μέσην Αὐγούστου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἔτους. μὲ πλάκες. πετράλωνο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρου τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)

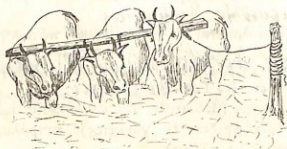
ἐκκαθαρίζεται. τὸ. μέγα. ἀφαινοῦν. δι-
άβρωμα. ἀφ' οὗ. τὰ. διάφορα. χέρτα. ποτὶ. ἐβρί-
οντο. ἐν εἰ.

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

ἔχ. 1.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλώ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.
 ἴδεναν. τρέβρα. δεμάτια. ἐκόν. ἐτρίυρο. ἔρδεια. καὶ
 τὰ. ὑπόλοιπα. τὰ. ἀμυνμ. βαυ. ε. κ. εἰς. ἀδ. α'....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχυῶν διὰ τῆς χρησιμοποιο-
 ῆσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). *διὰ τῶν ἱππῶν.*

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιοῦ ἐνλίμνος στῦλος, ὑψους δύο μέτρων (καλούμενος ἀτηγερὸς,
 στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

ὡς. ἀνωτέρω.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὴ περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

[illegible]

περιφερομένων επί των σταχυών τούτων ;
 Δέν. Ξχρησιφαισιου Ντα τοι αυτα μεσαι.....

.....

.....

.....

.....

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ὁ ἀλωνισμός ἀρχίζει μὲ τὴν ἀναταξίν. τοῦ κλίματος
διὰ τὰ κλίμακα ἔχουν δρασιάν. τὰ ἀξίματα καὶ ἔτε-
φίλων. καὶ τὰ ἀξίματα μὲχρι τὰ βράδυ..
ἂν. φουκοῦσε. ἀνταξ. ἐλπίτης.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

1) τὸ δι.υριάν
2) τὸ ξ.λάφταρεν
3) τὸ καμ.τόν
ΔΟΥΚΡΑΝΙ ἢ ΔΙΧΑΛΙ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ;

Ναί

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). ..
? ἐλπίτης καὶ τὸ μ.
τὸ μῆκος τῆς ράβδου ἐστὶ 60-80 ἐμ.

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἁλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἁλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

 $\dot{O} \chi I$

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἄλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνηθοῦν διὰ τὴν ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

δὲν ἔχουν ἰδιαιτερον ὄχληα.

- 17) Ποιοι αλωνίζουν : ο ίδιος ο γεωργός με ιδικά του ζώα ή υπήρχον (ή υπάρχουν ακόμη) ειδικοί αλωνιστοί (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι αλωναρατοί και αγωγιατές), οι ὁποιοί ἐχόν βοδιά ή αλογα και ἀνελαμβάνουν τὸν ἀλωνισμόν

ἡ ζωὴν αἰ. ἡ δὲ αἰ. ζωὴν ἐβ' ὅσον ἔχουν.

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἄλωναριστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρήσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Μόνον δια τὸν ξηρατισμὸν τοῦ ἀναβῶντος χη-
βήσωσιν αἱ ποσάνθηα.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;

Ο. ἔν. τῷ πρ. νόμῳ. Πέγραψαι δὲ αὐτὴ καί
ἐς τὴν ἐκδοχὴν Δ. 6. εἰκόνα φρονήσαι ως
σημαίνει

— 23 —

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Τὰ ρεβίδια, γαμή και σιμβάζι ποσσίφονται
 οζο... α... η... θ... ι... κ... λ... μ... ν... ξ... ο... π... ρ... σ... τ... υ... φ... χ... ψ... ω...

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἔλεγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

0. x!

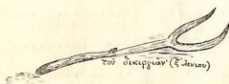
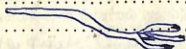
23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωναυτικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *Πρὸ 20ετίας.....*

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

β'. Δίχνημα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

ὁ ἐν φόβῳ ἔργαζομαι θέματα διηρῶναι

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίνχισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Σχήμα ἐπίκειται.*

Σχετικῶς δὲν ἐνομιραεὶ ἐδιδόναι εἰς τὴν ἀντιέω.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

Μὲ τὸ διυρίανι ὡς τοῦτο εἶχε δινέω ἀντιέω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἀδιακριτος.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Ὁνομάσθαι εὐβάλα. Ὁ καρπὸς ἀποχωρίζεται καὶ μετὰ τοῦ ποδίου.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

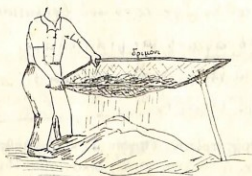
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Με τό ριμόκι.....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

ὁ κάρπος. εἰς αἰξίλιον
 ἢ βάθους. δερμάτιν
 με' θώρας. Ἀπὸ τοῦ
 μέρος σφιγματοῦ
 διμερῶν. ὁ γυμνός
 τὸ κρατῶν ἀπὸ τοῦ

μέρος καὶ κασι-
 νίμ. τὸ μ. χυμῶν
 61 τὰρι γιὰ νὰ εἰ-
 χαρί 64 τὰ εὐρύτατα

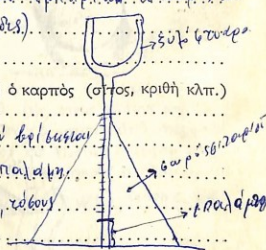
- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύννησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; Σωρεύεται. με' τὸ ξυλόφτυον.

εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ. κορυφὴν τὴν ἐν
 μεταφῶν γιὰ νὰ δοῦναι τὸ εἶδος τὸ
 με' τὸ ξυλόφτυον. μεταφῶν. ἐπὶ τὴν κορυφὴν
 61. τὰρι. οὐ. δὲ καὶ δὸν. (τὸ εἶδος)

- 8) Ἀλλὰ εἴθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

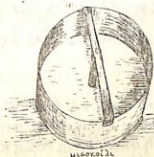
Ἀπὸ τὸ μῆκος τοῦ ξυλόφτυου καὶ ἐφ' ὅσον
 μέγεθος τῶν σωρῶν ἀφαιρῶνται μὲτὰ παλάμη.
 ὅσοι δὲ σωροὶ εἶναι τὸ ὑπόλοιπον, τῶν
 καὶ δὸν. εἰς τὸ 61 τὰρι.

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Ὡς μέτρον βιβαρίου ἔχειν ἐκφορεῖτο τὸ δευόρι (10 δισόρι)
ἢ τὸ κρινί (7, 5 δισόρι). Ἡ μύζα πάλαι ἐκείνη
μετ' ἑνὸς ἢ δύο χερσὶν ἔλατο.....

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλγυμιάτικο κατ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) Πάλαι ὁ ἄχυρος εἰς τοφίλια ἀποθηκεύετο καὶ με-
τέπειτα μετὰ τὸν βραδύτερον εἰς ἀμφορία ἢ το-
φόνια. Ἐπειτα δὲ εἰς ἀφύρην χυρηντιόματα.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Τὸ ἀχυρον διαδοκμίζεται
ἐξ ἀχυρώης. Παλαιότερον ἦσαν ἀπὸ ἀχυρον κλη-
του. ἀπὸ κλητοῦ ὁρμήσθαι. Σήμερον εἰς καθύβριται.
ῥασιμένη μετὰ τὸν*

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογία τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρων στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

*Παλαιότερον διάβησαν ἀπὸ τῶν δεμάτικ τὰ φρέα
μεσσηνίας. βίβλιν. ἔβερναν τὸ δεμάτι. Τὰ ἐτάχυα
αὐτοὶ. τὰ ἀλφειαν χωρίζοι.*

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογία τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Δὲν ἀνακαταρτίζονται ἐδῆμον.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποίου τοῦ σχήματος τοῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΘΗΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*Δὲν ἀναμμάται ἔθιμον πυρᾶς εἰς τὸν
ὁλνισθόν.*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος ;....

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τά κλέπτουν ; "Αν ναι, από ποιον μέρος ;

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διά κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι επικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

μάξης, λου-
κλπ.)

α όμοιωμα

1

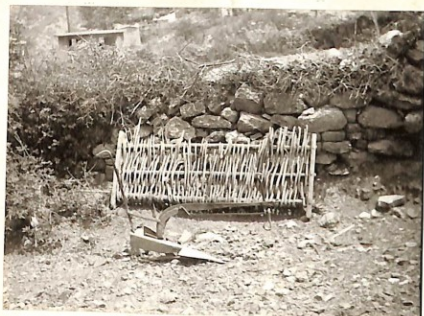
5) Παραθέσατε λεπτομερή περιγραφή του έθιμου εις τόν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2

3

AKAΔHMIA

AOHNΩN

4